

МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, РОСІЙСЬКОЮ,
ПОЛЬСЬКОЮ ТА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВАМИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

*Міжнародної
науково-практичної конференції
молодих вчених,
курсантів і студентів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Львів – 2014

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

канд. техн. наук	Рак Т.Є. – головний редактор
канд. техн. наук	Половко А.П. – заступник головного редактора
д-р техн. наук	Гащук П.М.
д-р техн. наук	Грицюк Ю.І.
д-р техн. наук	Гудим В.І.
д-р техн. наук	Гуліда Е.М.
д-р психол. наук	Кривописина О.А.
д-р с.-г. наук	Кузик А.Д.
д-р техн. наук	Рак Ю.П.
д-р техн. наук	Семерак М.М.
д-р фіз.-мат. наук	Стародуб Ю.П.
д-р фіз.-мат. наук	Тацій Р.М.
канд. техн. наук	Башинський О.І.
канд. геолог. наук	Карабин В.В.
канд. техн. наук	Кирилів Я.Б.
канд. фіз.-мат. наук	Меньшикова О.В.
канд. хім. наук	Мірус О.Л.
канд. техн. наук	Пархоменко Р.В.
канд. техн. наук	Рудик Ю.І.
канд. техн. наук	Шелюх Ю.Є.

труднощів, а також прагнення до певної позиції в групі людей, що індивід у силу яких-небудь індивідуальних особливостей або соціальних умов не міг домогтися, тобто чітко видно, що в основі неврозу лежать ситуації, у яких людина в силу тих або інших обставин, тією чи іншою мірою випробовує почуття тривоги. Почуття неповноцінності може виникнути від суб'єктивного відчуття фізичної слабості або яких-небудь недоліків організму, або від тих психічних властивостей й якостей особистості, які заважають задовольнити потреба в спілкуванні. Потреба в спілкуванні – це є в той же час потреба належати до групи. Почуття неповноцінності, нездатності до чого-небудь доставляє людині певні страждання, і він намагається позбутися від нього або шляхом компенсації, або капітуляцією, відмовою від бажань. У першому випадку індивід направляє всю енергію на подолання своєї неповноцінності. Ті, які своїх труднощів не зрозуміли й у кого енергія була спрямована на себе, зазнають невдачі [5]

Аналізуючи й систематизуючи розглянуті теорії можна виділити кілька джерел тривоги, які у своїх роботах виділяють автори:

1. Тривога через потенційну фізичну шкоду. Цей вид занепокоєння виникає в результаті асоціювання деяких стимулів, що загрожують болем, небезпекою, фізичним неблагополуччям.
2. Тривога через втрату любові (любові матері, розташування одволітків).
3. Тривога може бути викликана почуттям провини, що звичайно проявляється не раніше 4-х років. У більш старших дітей почуття провини характеризується почуттями самоприниження, досади на себе, переживання себе як невартого.
4. Тривога через нездатність оволодіти середовищем. Вона відбувається, якщо людина почуває, що не може впоратися із проблемами, які висуває середовище. Тривога пов'язана з почуттям неповноцінності, але не ідентична йому.

Таким чином, якщо розглядати тривогу або тривожність як стан, переживання, або як більш-менш стійку особливість особистості, то несуттєво, наскільки вона адекватна ситуації. Переживання обґрунтованої тривоги, очевидно, не відрізняється від необґрунтованого переживання. Суб'єктивно ж стани рівні. Але об'єктивно різниця дуже велика. Переживання тривоги в об'єктивно тривожній для суб'єкта ситуації – це нормальна, адекватна реакція, реакція, що свідчить про нормальне адекватне сприйняття миру, гарній соціалізації й правильному формуванні особистості. Таке переживання не є показником тривожності суб'єкта. Переживання ж тривоги без достатніх підстав означає, що сприйняття миру є перекрученим, неадекватним. Адекватні відносини з миром порушуються. У цьому випадку мова йде про тривожність як особливу властивість людини, особливому виді неадекватності.

Література:

1. Аракелов Н., Шишкова Н. «Тревожность: методы ее диагностики и коррекции» // Вестник МУ, сер. Психология – 1998 – №1 – 18 с.
2. Обухова Л.Ф. Детская возрастная психология. – М., 1996 – 169 с.
3. Фрейд З. Психология бессознательного. – М.; 1989 – с. 57 – 104.
4. Связь уровня тревожности подростков с эффективностью их интеллектуальной деятельности // Психологический журнал – 1996 – №1 – с. 25–30
5. А. Адлер. Наука жить. – Киев, 1997 – 58 с.

УДК 159.922

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ФЕНОМЕНУ «БАТЬКІВСТВА» І ЙОГО ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЮЧА РОЛЬ У СІМ'І

Вакса Л.О.

Кривошипина О.А., д-р психол. наук, доцент
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Вплив батьків на розвиток особистості людини вивчається дослідниками з 20-их років ХХ століття. Найвні в психології та суміжних науках дані про дослідження батьківства при всій своїй різноманітності в сукупності дозволяють зробити один суттєвий висновок: материнство досліджене більшою мірою, ніж батьківство [2, с. 67-86].

Ймовірно, суттєвою підставою такої переваги в даній галузі досліджень є віра науковців в «інстинкт материнства». Пізніше було проведено чимало досліджень, які змінили таке уявлення про природу материнства. На сьогоднішній день у більшості дослідників даної проблеми майже не залишає сумнів той факт, що батьківство, так само як і материнство, має соціально та культурно обумовлений характер.

Виникнення потреби дитини в батьківській любові Е. Фромм відносить до періоду після шести років, коли дитина починає відчувати необхідність авторитету та керівництва з боку батька. Завданням останнього стає вчити дитину, направляти її на вирішення завдань, які ставить перед нею суспільство. Проте Е. Фромм робить застереження, що батьківська любов, ґрунтуючись на принципах і очікуваннях, повинна бути спокійною і терплячою, забезпечувати зростаючій дитині все сильніше почуття впевненості у своїх власних силах і з часом дозволити їй самій розпоряджатися собою і обходитися без батьківського керівництва [5, с.181-187].

Згідно з поглядами К.Г. Юнга, батько відіграє в житті дитини, будь то хлопчик чи дівчинка, дещо іншу роль, ніж мати. Він завжди втілює авторитет і загальну орієнтацію людини в зовнішньому світі, в той час як мати передає дитині здатність до розвитку внутрішнього світу почуттів. Батько «розкриває перед дитиною об'єктивний зовнішній світ і, уособлюючи сферу авторитету і моралі, навпаки, створює захист від суб'єктивних душевних нахилів».

Саме поняття «образ батька» різні автори визначають по-різному. Так, наприклад, А.В. Литвинова і Н.Г. Большакова дане поняття трактують як «сприйняття дитиною відмінностей психологічних якостей батька і матері, які визначають розгортання його майбутньої особистості».

Одне з недавніх досліджень образу батька було проведено О.Г. Калиною. Дослідниця вивчила вплив образу батька підлітків з неповних сімей. У результаті нею були отримані дані про взаємозв'язок образу батька у підлітків з їх статтю, віком і емоційним благополуччям. Образ батька, що має емоційно теплий характер, корелює з емоційним благополуччям підлітків обох статей і проявом маскулітності у хлопчиків і фемінності у дівчаток. Відсутність батька в сім'ї не обов'язково призводить до порушення емоційного благополуччя і формування статево-рольової ідентичності у підлітків. Найбільш несприятливим є збіг двох факторів: відсутність батька в сім'ї та його емоційно негативний або амбівалентний образ у підлітка [4, с. 15-26].

Любов батька дає дитині відчуття особливого емоційно – психічного благополуччя, яке не може повною мірою забезпечити самотня жінка – мати. Специфіка батьківської любові в тому, що вона вчить і сина, і доньку, як чоловік може проявляти любов до дітей, до дружини та оточуючих. Лише батько здатний сформувати у дитини здібності до ініціативи і протистояння груповому тиску. Чим менше дитина прив'язана до батька, тим нижчою є її самооцінка, тим менше вона надає значення духовним і соціальним цінностям, в порівнянні з матеріальними і індивідуальними. Відсутність батька негативно позначається на навчанні і самоповазі дітей [3, с.113-115].

Д.С. Акивис зазначає, що люблячий батько часто є ефективнішим вихователем, ніж жінка. Батько менше опікає дітей, надає їм більшої самостійності, виховуючи в дитині самодисципліну. Його любов забезпечує приклад батьківської поведінки в майбутньому, формуючи життєву позицію в цілому і статево-рольову позицію, зокрема [1, с. 26-42].

Література:

1. Акивис Д.С. Отцовская любовь. – М.: Профиздат, 1989. – 208с.
2. Берлингейм Д. Доэдиповы отношения между отцом и ребенком // Журнал практической психологии и психоанализа. – 2002. – № 2. – С. 67–86.
3. Дружинин В.Н. Психология семьи. – Екатеринбург: Деловая книга, 2000. – 208с.
4. Калина О.Г., Холмогорова А.Б. Влияние образа отца на эмоциональное благополучие и полоролевую идентичность подростков // Вопросы психологии. – 2007. – № 1–. С. 15–26.
5. Фромм Э. Искусство любить /ред. Д.А. Леонтьев. – 2-е изд. – СПб: 2001. – 224с.